

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรม
(หลักสูตรพหุวิทยาการ/หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2563)

บัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรม
ภาษาอังกฤษ Master of Arts Program in Conservation of Fine Art

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ภาษาไทย ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (อนุรักษ์ศิลปกรรม)
ศศ.ม. (อนุรักษ์ศิลปกรรม)
ภาษาอังกฤษ Master of Arts (Conservation of Fine Art)
M.A. (Conservation of Fine Art)

สถานที่จัดการเรียนการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ตลิ่งชัน กรุงเทพฯ

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. ผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการอนุรักษ์งานศิลปกรรมด้านจิตรกรรม ประติมากรรม และ วัสดุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานศิลปกรรม เช่น ภาพถ่าย ผ้า และกระดาษ เป็นต้น
2. ผลิตนักวิจัยด้านอนุรักษ์ศิลปกรรม
3. ผลิตมหาบัณฑิตที่มีความรู้ความสามารถในการประยุกต์องค์ความรู้ด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรมกับวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

1. มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยศิลปากรว่าด้วยการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 6 และ/หรือที่มีการเปลี่ยนแปลงภายหลัง
2. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเคมี ชีววิทยา วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม จุลชีววิทยา เทคโนโลยีชีวภาพ ทัศนศิลป์ ประยุกต์ศิลป์ ศิลปะและการออกแบบ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ศิลปะ สถาปัตยกรรม วัสดุศาสตร์ หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องตามความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ
3. ผ่านการคัดเลือกตามกระบวนการรับนักศึกษาใหม่ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอนุรักษ์ศิลปกรรม มี 3 แผนการศึกษา คือ แผน ก แบบ ก 1
แผน ก แบบ ก 2 และแผน ข

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต		
	แผน ก แบบ ก 1	แผน ก แบบ ก 2	แผน ข
หมวดวิชาบังคับ	6 (ไม่นับหน่วยกิต)	21	21
หมวดวิชาเลือก ไม่น้อยกว่า		3	9
วิทยานิพนธ์ (มีค่าเทียบเท่า)	36	12	
การค้นคว้าอิสระ (มีค่าเทียบเท่า)			6
จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	มีค่าเทียบเท่า 36	ไม่น้อยกว่า 36	ไม่น้อยกว่า 36

หมายเหตุ

1. การเลือกแผนการศึกษาของนักศึกษาขึ้นอยู่กับผลการพิจารณาของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ
2. นักศึกษาแผน ก แบบ ก 1 ต้องเรียนรายวิชาจำนวน 2 รายวิชา ดังนี้ รายวิชา 103 516 สัมมนาทางด้านอนุรักษ์ศิลปกรรม และรายวิชา 103 517 ระเบียบวิธีวิจัย โดยไม่นับหน่วยกิตรวมเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร
3. นักศึกษาแผน ข จะต้องสอบประมวลความรู้ และจะต้องฝึกการปฏิบัติงานด้านอนุรักษ์ในห้องปฏิบัติการ จำนวน 40 ชั่วโมง นอกสถานที่และ/หรือเข้าร่วมโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 120 ชั่วโมง โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการหลักสูตรฯ

รายวิชา

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ ได้ออกแบบรายวิชาเพื่อผลักดันให้บรรลุ PLO ทั้ง 9 ข้อ ดังต่อไปนี้

ก. หมวดวิชาบังคับ

นักศึกษาแผน ก แบบ ก 1 ต้องเรียนรายวิชาบังคับ (ไม่นับหน่วยกิต) จำนวน 6 หน่วยกิต คือ		
103 516	สัมมนาทางด้านอนุรักษ์ศิลปกรรม (Seminar in Conservation of Fine Art)	3*(3-0-6)
103 517	ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)	3*(3-0-6)
นักศึกษาแผน ก แบบ ก 2 และแผน ข ต้องเรียนรายวิชาบังคับต่อไปนี้จำนวน 21 หน่วยกิต		
103 511	หลักการและแนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปกรรม (Principles and Concepts in Conservation of Fine Art)	3(3-0-6)
103 512	สมบัติและโครงสร้างของวัสดุศิลปกรรม (Properties and Structures of Artistic Materials)	3(3-0-6)
103 513	วัสดุและเทคนิคในการอนุรักษ์ศิลปกรรม (Materials and Techniques in Conservation of Fine Art)	3(3-0-6)
103 514	การบันทึกข้อมูลและการประเมินสภาพ (Documentation and Condition Assessment)	3(2-2-5)
103 515	การอนุรักษ์เชิงป้องกัน (Preventive Conservation)	3(3-0-6)

หมายเหตุ * หมายถึง รายวิชาที่เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต

103 516	สัมมนาทางด้านอนุรักษ์ศิลปกรรม (Seminar in Conservation of Fine Art)	3(3-0-6)
103 517	ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology)	3(3-0-6)

ข. หมวดวิชาเลือก

นักศึกษาแผน ก แบบ ก 2 ต้องเรียนรายวิชาต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต และแผน ข ต้องเลือกเรียนรายวิชาที่มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติต่อสัปดาห์ ในรายวิชาต่อไปนี้ จำนวนไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต (รวมจำนวนชั่วโมงปฏิบัติ 90 ชั่วโมง)

103 531	การปฏิบัติงานอนุรักษ์ศิลปกรรม (Conservation Treatments of Fine Art)	3(2-2-5)
103 532	กรณีศึกษาในการอนุรักษ์งานศิลปกรรม (Case Studies in Fine Art Conservation)	3(2-2-5)
103 533	เรื่องคัดเฉพาะทางด้านอนุรักษ์ศิลปกรรม (Selected Topics in Conservation of Fine Art)	3(3-0-6)
103 534	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ (Information and Communication Technology for Conservation)	3(3-0-6)
103 535	เคมีประยุกต์เพื่อการอนุรักษ์งานศิลปะและโบราณวัตถุ (Applied Chemistry for Conservation of Art and Artifacts)	3(1-4-4)
103 536	เทคนิคในงานทัศนศิลป์ (Techniques in Visual Arts)	3(2-2-5)

หมายเหตุ หากนักศึกษาแผน ข เลือกเรียนวิชา 103 533 หรือ 103 534 ซึ่งเป็นวิชาไม่มีจำนวนชั่วโมงปฏิบัติ ดังนั้นนักศึกษาจะต้องเลือกเรียนวิชาอื่น ๆ ที่มีชั่วโมงปฏิบัติอีก 2 วิชา เพื่อให้ได้ชั่วโมงปฏิบัติครบจำนวน 90 ชั่วโมง

ค. วิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ

วิทยานิพนธ์ สำหรับนักศึกษาแผน ก แบบ ก 1		
103 561	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต
วิทยานิพนธ์ สำหรับนักศึกษาแผน ก แบบ ก 2		
103 562	วิทยานิพนธ์ (Thesis)	มีค่าเทียบเท่า 12 หน่วยกิต
การค้นคว้าอิสระ สำหรับนักศึกษาแผน ข		
103 563	การค้นคว้าอิสระ (Independent Study)	มีค่าเทียบเท่า 6 หน่วยกิต

คำอธิบายรายวิชา

- 103 511 **หลักการและแนวคิดในการอนุรักษ์ศิลปกรรม** 3(3-0-6)
(Principles and Concepts in Conservation of Fine Art)
หลักการ แนวคิด ประวัติการอนุรักษ์งานศิลปกรรม ความรู้พื้นฐานสำหรับการอนุรักษ์ศิลปกรรม
จริยธรรมของนักอนุรักษ์
Principles, concepts, and history of fine art conservation. Fundamentals in fine art
conservation. Ethics of conservationists.
- 103 512 **สมบัติและโครงสร้างของวัสดุศิลปกรรม** 3(3-0-6)
(Properties and Structures of Artistic Materials)
เคมีพื้นฐานสำหรับวัสดุ สมบัติทางกายภาพและเคมีของวัสดุที่ใช้สร้างงานศิลปกรรม สาเหตุ และ
กระบวนการเสื่อมสภาพของงานศิลปกรรม
Basic chemistry for materials. Physical and chemical properties of artistic Materials.
Causes, and degenerative processes of fine art.
- 103 513 **วัสดุและเทคนิคในการอนุรักษ์ศิลปกรรม** 3(3-0-6)
(Materials and Techniques in Conservation of Fine Art))
วัสดุและเทคนิคที่ใช้ในการอนุรักษ์ศิลปกรรม ข้อดีและข้อเสียของวัสดุและเทคนิคประเภทต่าง ๆ
Materials and techniques in conservation of fine art. Pros and cons of different
materials and techniques.
- 103 514 **การบันทึกข้อมูลและการประเมินสภาพ** 3(2-2-5)
(Documentation and Condition Assessment)
การตรวจสอบสภาพ กระบวนการและวิธีการบันทึกข้อมูล การบรรยายลักษณะงานศิลปกรรมและ
การประเมินสภาพปัญหาของงานศิลปกรรมโดยใช้เทคนิคทางวิทยาศาสตร์
มีการศึกษานอกสถานที่
Condition examination. Documentation process and methodology. Fine art
characteristic description, and condition assessment of fine art using scientific techniques.
Field trip required.
- 103 515 **การอนุรักษ์เชิงป้องกัน** 3(3-0-6)
(Preventive Conservation)
การป้องกันการชำรุดและการเสื่อมสภาพของศิลปกรรม การควบคุมสภาพแวดล้อม วิธีการจัดเก็บ
และจัดแสดง การเลือกใช้วัสดุ การวางแผนรับมืออุบัติภัย
Prevention of damage and decay of fine art. Control of surroundings. Methods for
collecting and display. Selection of materials. Preparation for disaster.
- 103 516 **สัมมนาทางด้านอนุรักษ์ศิลปกรรม** 3(3-0-6)
(Seminar in Conservation of Fine Art)
สัมมนาประเด็น องค์ความรู้ ความก้าวหน้าทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม
Seminar on topics, knowledge, and academic advance in conservation of fine art.

103 517	ระเบียบวิธีวิจัย (Research Methodology) การออกแบบงานวิจัย กระบวนการวิจัย การเผยแพร่ผลงานวิจัย และการเขียนโครงการวิจัยทิศทางและแนวโน้มของการวิจัยด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม Research design. Methodology. Publication. Writing research proposal. Fine art conservation research directions and trends.	3(3-0-6)
103 531	การปฏิบัติงานอนุรักษ์ศิลปกรรม (Conservation Treatments of Fine Art) การฝึกทักษะ เทคนิค การเลือกใช้วัสดุ และสารเคมีในการอนุรักษ์ศิลปกรรม มีการศึกษานอกสถานที่ Training on skills, techniques, selection of materials and chemicals in conservation of fine art. Field trip required.	3(2-2-5)
103 532	กรณีศึกษาในการอนุรักษ์งานศิลปกรรม (Case Studies in Fine Art Conservation) ตัวอย่างการอนุรักษ์งานศิลปกรรม การวิเคราะห์ปัญหา ผลดี ผลเสีย ที่เกิดจากการอนุรักษ์ในอดีตและเสนอวิธีการแก้ไข Examples of fine art conservation; problem analysis, advantages and disadvantages of the previous conservation treatments, and solution suggestions.	3(2-2-5)
103 533	เรื่องคัดเฉพาะทางด้านอนุรักษ์ศิลปกรรม (Selected Topics in Conservation of Fine Art) หัวข้อด้านการอนุรักษ์ศิลปกรรม และประเด็นที่เกี่ยวข้อง Special topics in conservation of fine art and relevant issues.	3(3-0-6)
103 534	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ (Information and Communication Technology for Conservation) แนวคิด ทฤษฎีโครงสร้าง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการอนุรักษ์ การประมวลผลสารสนเทศและการจัดการระบบสารสนเทศเพื่อบันทึกข้อมูล Concepts. Structure theory. Application of information and communication technology for conservation. IT assessment and management for documentation.	3(3-0-6)
103 535	เคมีประยุกต์เพื่อการอนุรักษ์งานศิลปะและโบราณวัตถุ (Applied Chemistry for Conservation of Art and Artifacts) ความรู้เกี่ยวกับสารเคมี ปฏิกิริยาเคมี และปฏิบัติการทางเคมีที่นำมาใช้กับการอนุรักษ์งานศิลปะและโบราณวัตถุ An understanding of chemicals. Chemical reactions and chemical practices applied to conservation of art and cultural material.	3(1-4-4)

- 103 536 **เทคนิคในงานทัศนศิลป์** 3(2-2-5)
(Techniques in Visual Arts)
 ความเข้าใจกระบวนการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ของศิลปิน จากผลงานแต่ละประเภท ผลงานจิตรกรรมสีฝุ่น จิตรกรรมสีน้ำมัน จิตรกรรมสีน้ำ ผลงานประติมากรรมในเทคนิคต่าง ๆ ผลงานภาพพิมพ์กระบวนการพิมพ์ ผลงานวาดเส้น และผลงานสื่อผสม สร้างความเข้าใจในการใช้วัสดุและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ของผลงานในแต่ละประเภท ตั้งแต่เริ่มต้นผลิตจนสำเร็จเป็นชิ้นผลงาน
- An understanding of creative processes of visual artists on tempera painting, oil painting, watercolor painting. Sculpture using various techniques. Printed products and printing processes. Drawings and mixed media works. Building an understanding of materials and techniques used from the start of the work to the finished products.
- 103 561 **วิทยานิพนธ์** **มีค่าเทียบเท่า 36 หน่วยกิต**
(Thesis)
 วิจัยในหัวข้อเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปกรรม ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์
 Research on the specific topic of fine art conservation under advisors' Supervision.
- 103 562 **วิทยานิพนธ์** **มีค่าเทียบเท่า 12 หน่วยกิต**
(Thesis)
 วิจัยในหัวข้อเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปกรรม ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา
 วิทยานิพนธ์
 Research on the specific topic of fine art conservation under thesis advisors' Supervision.
- 103 563 **การค้นคว้าอิสระ** **มีค่าเทียบเท่า 6 หน่วยกิต**
(Independent Study)
 การศึกษารายบุคคลในประเด็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ศิลปกรรม ภายใต้การควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ
 Individual studies on a topic related fine art conservation under research advisors' supervision.

เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาเพิ่มเติม

สำหรับนักศึกษาแผน ข คือ ผลงานการค้นคว้าอิสระที่มีกระบวนการปฏิบัติงานเชิงวิจัยพร้อมเอกสารและบทความ จะต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยดำเนินการให้ผลงานหรือส่วนหนึ่งของผลงานได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการ หรือเสนอต่อที่ประชุมวิชาการที่มีรายงานการประชุม (proceedings)